

MERKVRYSZ POLSKI ORDYNARYNY.

De Data 5. Ianuarij, 1661.

Z Mádrydu 12. Nouembris. 1660.

Wsta była z Portu od Cádiz z wyżaję na flotta do Indyey, mająca w sobie 36. Okretow ale *in transitu freti Gaditani*, tak froga nastala nawalność / że część do Cádiz sie wrocila bez masztow / y bez żagli / a druga część dotad na morzu / niewiedząc gdzie agitować na zostawa.

Przyjechał do Dworu Dom *Ioannes de Austria*, przeciwko ktoremu wyszedł Dom *Luis de Haro* aż do Pinto / trzy mile stad / z ktorym sie zawarłszy / dluga sessya miał okolo porparcia wojny Portugalskiej; po skonczeniu ktorey sessyey / prowadził go do Zamku rece pocałowac Krolowi. Prowianty wielkie i te wojne ida z Sycylioy y z Sardyney na 10. Okretach; a z kadłub nad zaciągala konie y rynnstrunki / y wश्यko co na potrzebe Kavaleryey *requiritur*. Kazano tez flocie z Neapolu y z Sycylioy poyść do Wloch na hiberna / a to / co sieludu zbierac moze w Neapolitaniskim y Medyolanskim Panswowie / na Wiosne do Hispaniey przewiesc.

Z Lisbony 16. Nouembris, 1660.

Wzieto w ten tydzień do Wieżenia różnych Pánow, ktorzy porozumienie z Hiszpaniami mieli/ między ktorými jest Comes de Vimiosa, y Brát rodzony Dom Fernanda Telles de Faro, ktorzybywszy dwie lecie temu Posłem Portugalskim w Holendrow/ partes Hispanicas amplectebatur, y wprzód z Hagi do Bruxellu/ a zamtad do Madrydu iáchal.

Pozwolil Dwor tuteżny Okretom Genuińskim wolna nawigacya do Brásylu/ y do innych Indyjskich Insul/ pod iego Jurisdycyia bedacych/ przypuszczając te Ciacya do Przywileiow y Prerogatyw zarówno cum Indigenis. Niemato Officyerow y Żolnierzow różnych przybywa tu co dzień zewszad/ tak ze Franczey/ iako z Niemiec/ ze Szweczey/ y z Hamburgu. Wyšlo ná morzu w tych dniách ośm Okretow/ propter securitatem Commerciorum od przeszkod Okretow nieprzyjaćielskich/ a w Arsenale tuteżnym gotuje sie tego wiecey/ Hęc mieć iustam Classem tak ad defensam, iako ad offensam.

Z Angliey 26. Nouembris, 1660.

Posel Francuski/ Comes de Soissons, pożegnawszy Krola/ gotuje sie w droge. Krolowa Matka z Krolewna poslubiona Elizeciu de Andziu, w kilka dni po nim/ pusćić sie też ma w tej droge ku Paryżowi/ gdzie znać bedzie miała swa Rezydencya: zátym gotuje sie Krol ná Koronacya/ po ktorey/ restá Delinquentow ná śmierć od Parlámentu wskazanych/ spodziewa sis locum náleść gratia.

Z Koppenhagen 27. Nouembris, 1660.

Rzady & Statuta Regni huius post iuramentum fidelitatis, Krolowi iako Dziedzicznemu Pánu prestitum, in aliam formam rediguntur. Bassoowano wprzód wbytkie lenne Prawa ktore przedtym adnexa bywały Senatorskim Stolkom, Urzedom Koronnym/

ronnym/ y Sekretaryom. *In compensationem* tego/ naznaczone sa Senatorom/ Drzednikom/ y Sekretarzom/ Koczne pensye ze Skarbu Koronnego/ ktore wynosić moga *circiter* 120. twardych talerow na Rok; ale Skarb za to weźmie Intryaty wŝytkie z lennych dobr/ ktore moga do Roku wczynić okolo szesććroć sto tysięcy złotych.

2. *Constitutum*, aby Commissarze y Pisarze Skarbowi/ Kaschunki Administracyey y Deputacyey swojej ab Anno 1644. porządowŝy/ oddali.

3. Aby Poselstwo do Szwecyey napotym/ abo Duchowney osobie/ abo Mieyskiej Kondycyey ludziom/ było konferowane.

4. Zeby wŝytkie publiczne zjazdy od tego czasu w Kopenhagen zarowe sie odprawowaly.

5. Aby do Commissarzow y Pisarzow Skarbowych *in posterum* zarowe/ Mieyskiej Kondycyey ludzcie bywali przydani.

6. Krolewiczowi *future Successori*, ma należeć Gubernum Norwegiey/ gdzie teŝ Rezydowac ma/ y *Consilium* przy sobie mieć osobne.

7. Chłopi/ ktorzy dotad pod Jurysdykcyą Sylahecka byli/ maia bydŝ wolni/ y do Prawa pospolitego należeć.

8. Szlachta/ *exceptis bene meritis de Republica, & Titulo Baronatus à Rege insignitis*, nie ma mieć na niŝog *vita & necis potestatem*.

9. Przy Sekretarzu *Status* maia rezydowac roŝni Sekretarze Krolewscy/ ktorzy maia przeloŝyc Krolowi *necessitates & petita* kaŝdy z swego Powiatu/ y Rescrypta na to otrzymac; a ci Sekretarze maia bydŝ *ex corpore Ecclesiasticorum vel Ciuitatensium*.

10. Pogłowne ma bydŝ wybierane/ y aplikowane na potrzeby Koronne/ *duŝta proportione sequenti*, to iest; od Szlachty/ Burmistrzow/ y zamoŝystŝych Obywatelow po 4. Talerach/ y tak wiele od ich ŝon: od dzieci po Taleru/ y od Slug po złotych dwa. Od Mieszczanow nawiecey po dwa Talery/ abo teŝ mniej/ *proportionaliter*, wedle przepomoŝenia Mieszczanow wboŝŝych. Od Chłopow po 4. szelagach Lubeckich/ ktorych rachue sie w twardym Talerze 48.

Z Sztokolmu 30. Nouembris, 1660.

Pod czas Pogrzebu Krolá Károlá Gustáwá rzucano monety na vřad bite/ po iedney stronie ktorych iest *inscripta dies Natiuitia, Coronationis, Matrimonij, & mortis Regie*; po drugiey/ sa cztery řpady/ y dwie řáble podniesione przeciwko iednemu Mieczowi/ á okolo nich te řlowa: *Qui euí indomitus pro Pace.*

Okrety ktore ztad sie byly puřciły do Lubeká ze Dworem/ y z řprzetámi Krolowey Kryřřyny/ sa od náwálności řrogiey morskiej tránsportowane do Gdańská. Krolowa sámá czeka ná bezpečnieyřy tránsport/ á chce przez Skánia do Kopenhagen sie puřcić/ á ztámtad do Lubeku. Admiral Wrangel niechciał konkurrowáć do Vrzedu Márszałkowskię Koronnego/ ktore od Krolá konferowane iest Polnemu Ğermánowi *Lars Kage*, człowiękowi będącemu w 60. Roku *atatis.*

Z Páryża 3. Decembris, 1660.

Przyiecháli Postowie Holenderscy z Congrátulácyá *Pacis & Matrimonij*, ále im Audyencyá v Krolá odložono/ potiby *Status Holandiae* wolno nie puřcili dwá Okrety řráncuskie/ ktore v nich sa w zátřzymániu. W przeřřlym tygodniu Biskup *de Beziers* miał Audyencyá v Kroleřřtwá/ y v Ğieřney *de Orleans*, iáko Posel Wielkiego Ğiaźeciá Florentskiego/ prořac o Ğieřne Mátgorzáte Ludwika/ Corte Pierwszý *Secundi Thori* niebořczyłá Ğiaźeciá *de Orleans*, w Stan Mátzenski dla Syná tegoř Wielkiego Ğiaźeciá; ná co odniost Consens požadány/ y obietnice/ z ořwiádczeniem osobliwey rábosci/ z odnowy spowinowácenia z Domeni Florentskim/ z ktorego řráncyá miała iuř dwie Krolowe. Ğiaźeciá Lotárynskiego postanowienie z strony Pańřtw/ ktore *vigore Pacis*, máia mu bydř wroczone/ podpisáne iest iuř od Krolá/ ále od Ğiaźeciá ieřře; máiac nádsieie vprořic ieřře sobie cořkolwiek wiecey. Posel řřpánski *Comes de Fuensaldagna* záciágnal Generalá *Marciná* ná vřluge

Krolá

Broła swego, a bedzie miał osobna Dywizya przeciwko Portugál-
lię.

Z Hági 6. Decembris, 1660.

STATUS tuteżne wypuścili Okrety Fráncuskie zátrzymáne; á
ná instáncya Posta Fráncuskiego zákazáli drukowác po wšytr-
kiem ich Páństwie; žádných nowin o rzecách Fráncuskich, *sine*
scitu & consensu tegoż Posta.

Wyiechála ztad Xiężná stára de Oranges do Cluiey, chcec
sie w támtym mieyscu vsunie rozmowić z Kurfirstem Bránde-
burgskim, ktory sie z Berliná we 700. koni tám puścił.

Z Hámburku 8. Decembris. 1660.

NJe mamy nowin wielšey konsyderácyey, iáko te, ktore co dzień
przychodza z rożnych Okretow rozbitych ná morzu okolicznym
dla strogich wiatrow y náwałności, ktore w tych dniách pánowá-
ły; z wielka *Commerciorum* przeszkoda, y utrata Kupcow.

Z Bruxellu z teyże Daty, 8. Decembris, 1660.

WAntwerpiey, y tu wielka jest *consternatio* między ludźmi, á to
z nowin, ktore przyszly od Portu s. Sebaštjana w Hiszpániey,
iże šest Okretow z Floty Indyjskiej, między ktorými, ieden ze
60 džiał *infreto Gaditano* potonelo ze 2000. *circiter* ludźi, kto-
rzy ná nich byli; Przyczyniáis te turbácyá stárgi, ktore świežo
przyszly z Flándryey ná *Prasidium* Angielskie w Dunkertku zosta-
wájące, ktore *Prasidium executionem bellicam exercere* pożeło ná
retentorách dawnych kontrybucyi, zábrawšy niemálo ludźi y
dobytku.

Z Medyolanu tegoż dnia, 8. Decembris, 1660.

Przyiechál z Hiszpániey w sobote Curryer Extraórdynáryiny,
ktory do Wenecyey do Posta Hiszpánskiego iedzie; á wiezie mu

per Cambium 150. m. Talerow ná posilek woienny Wenerom. Powiáda/ że w Barcelonie Catalonia Metropolis, rzeczy sie dysponowały do tumultu/ á to względem tego/ że Marchio de Mortara, Commendant Hispáński wprowadził ná leże do Miásta 800. Polni/ máisc to zá infráctionem Privilegiorum.

Z Rzymu 11. Decembris, 1660.

W *Łe Wtorek Cardinalis Costagutus Genuensis ab VRBANO VIII. promotus, umárl/ á po nim vacat Tertius locus in Collegio Cardinalium.*

Administratio Spiritualis Episcopatus Tridentini, nie jest hucusq, od Papieża konferowana Arcyksiáżećiu Zygmuntowi z Inšpurku/ obránemu od Cesarzá ad administrationem temporalem tegoż Biskupstwa; nádzieia jedná jest/ że tá spráwa wkrótce koniec swoy weźmie/ poniewáz jest od Oycá s. z wielkim vkontentowaniem Cesarstkim/ remittowana do Biskupa Legatá w Wiedniu rezyduiacego.

Mysli Oćiec S. vchwalić cum consilio Cardinalium pewna kontrybucya po wšytkim Duchowienstwie Kátholickim/ ná párcie woyny z Turkiem ták w Wegrzech/ iáko w Kándyey.

Posel Máltáński/ ktory z Obedyencya od Gran Mastro przyiechal/ odpráwiie zwoezáyne wizyty/ chce wkrótce ku domowi powrócić.

Z Wenecyey 18. Decembris, 1660.

L *Isly z Konstantynopolá wspominaia wielkie tryumfy/ co Turcy odpráwowáli/ zá to/ że Woyská Kráse pod Báneá y nowa Kándya wšpárto. Miedzy inšnymi prowadzili po Miesćie ze 400. więzniow niemal wšytkich Fráncuzow/ z ktorych jeden ták generosé stawał/ exprobruiać Turkom barbarzem, ktorey zázywáia contra Ius gentium ná poźciwoch Żolnierzách/ ná woynie fortune culpá poimánych/ że doniošy sie to Cesarzá Tureckiego/ chciał go widzieć/ y pogadałšy z nim/ kazał go vdarowanšy wypuścić.*

Te auxilia iednak/ Ktore daie Korona Fráncuska Wenetom/ prze-
 nikáia sercá Turkom/ á osobliwie Wezyrowi Wielkiemu/ Który
 przeto kazał do Siedm. Wieży (jest to Forteca w Konstantyno-
 polu/ gdzie więziow nayprzednieyších naywároniey chowáia)
 Posła Fráncuskiegõ zaprowadzić. Tá czarnym morzu w prze-
 stym Miesiacu/ tak stogie wiatry pánowáły/ że Flotta Turecka
 (Ktora ná tamtym morzu zwyčajnie *excubias* odpráwuie przeci-
 wko Rozakom Dunskim) máidca w sobie 29. Galer/ *funditus*
 zginelá; porwał bowiem stráßny wichér 24. ich/ y cále potopił;
 á 5. z tákã furya pedził do ladu/ że sie wniwecz potlukły y rozbiły.

Przyšly Okrety z Bándyey/ na lednym; Których ciáło przy-
 wieziono Kiszeciá Almeryká de Este, Który tam w kilka dni ná
 gorączke gwałtowna umárł/ á Senat náznáczył *funeralia publico*
sumptu. Tá takowe gorączki/ Ktore w Woystu Weneckim pá-
 nowáły/ umárło też tam w Bándyey niemálo inšych Officyerow
 rożnych Wáciy. Dla wielkich y gwałtownych wód/ przerwáta
 sie tu v nas grobla morska ná kilku mieyscách/ y nápráwy predkiey
 potrzebuie/ *alias* škody wielkie *imminerent by Ciuitati*; co Rzeczypo-
 spolitey nie ná reke/ Ktora wolálaby bylá lożyć ná woynne te kilka
 Kroć sto tysięcy tálerow/ co tá nápráwa bedšie kóštowáta.

Z Koszyc in Vngaria Superiori 26 Decembris. 1660.

K Emeny Jánuß zebrałszy do kupy *reliquias* Woystá Káloce-
 go/ á w Siedmigrodzka Ziemie wšedšy/ wypedził z támtad
 Bárczáiego/ á Stanom támeżnym Seym złożył. Turcy okolo
 Agricy sie kupia/ y spodziewáia sie tam w Krotce samego Báße Bu-
 djinskiego; á kiedyby nie te wielkie powodzi Ktore pánuia/ iuszby
 pono Onod/ Zamek obronny y práwie náš *antemurale*, y co wie-
 cey przy tym tu ná tey okolicy/ w rełách był nieprzyiacielskich.

Z Wiedniá, 28. Decembris, 1660.

P Wiáchał ztad do Rzymu *Marchio de Matteis* z instáncya do
 Papięzá mieniem Cesarstkim/ o posilki przeciwko Turkom.

Takowa

Tatarska instancya ma *in mandatis ad omnes alios Principes Italiae*. Po jutrze wyiada drudzy Poslowie do Kurfirštow y Książat Niemieckich/ od ktorych powrocił nie dawno *Pro-Cancellarius Imperij*, z consensum ná *defensiuum bellum*, y obietnica ná niemále posilki; Na ktora Woynę Kurfiršt Brandeburski ofiaruje Cesarzowi/ osoba swoia sie stawic. Conwołacya słożona pp. Węgierskim w Wiedniu/ dla niesposobności zdrowia Pána Palatinusa Węgierskiego/ obłożona iest ad 3. Ianuarij.

Z Krakowá, 5. Ianuarij, 1661.

MJelismy *cum felici noui Anni auspicio*, particularia o wykończoney transakcyey z Kozakami/ ktora dla lepszey informacyey/ ná osobney karcie do wiadomości publiczney obferniey sie podacie.

Dzis Krolestwo Jch Mość z Wieliczki powrociło do Krakowá/ y zaraz kazano publikowac odłożenie Seymu ad diem 2. Maij proximan, a Seymiki Powiatowe Seymowe pro die 28. Martij.

Z Litwy przyšly wiadomości o wielkim głoźcie y chorobách/ ktore w Wilnie panuia; záczym podobienstwo iest/ że *Prasidium Moskiewskie*/ ktore iest w Zamku nie miałoby czekać *extremitatem*, iesli chce *beneficio capitulationis gaudere*.

Wygladamy też co godzina zamtad wiadomości o Nadšych Woyskach/ ktore wglab dosly ku Granicom Moskiewskim. Spodziewamy sie o szesliwych transakcyách miec nowiny/ wfaiac Bogu/ szesćciu J.R.M. roztropności/ doświadczeniu/ y mesztwu Jch MM. pp. Wodzow/ y całego Woyska.

Przyiachał Posel Tatarski/ niewiedziec ieszcze z czym/ bo nie bedzie miał Audyencyey aż w Niedziela przyšla.

W KRAKOWIE, w Kámięnicy Szoberonskiej ná Wendecie, dnia 3. Ianuarij, A. 1661. Cum Priuilegio S.R.M.